

PROBRUXSEL

ENSEMBLE SAMEN TOGETHER

Voorstellen van een solidair federalisme tussen volwassen Gewesten

Caroline Sägesser,
Alain Maskens
en Thierry Vanhecke

*Nederlandstalige bewerking van
François Demeulenaere en Maurice Sewald*

www.probruxsel.be

PROBRUXSEL

ENSEMBLE SAMEN TOGETHER

Pro Brussel, politieke partij van de burger van het Brussels Gewest en van diverse oorsprong – Nederlandstaligen, Franstaligen en anderstaligen –, wil breken met de steriele tegenstellingen die ons politieke landschap markeren.

Pro Brussel weigert elke instrumentalisering van ons Gewest.

Pro Brussel wil de eigenheid van dit Gewest bevestigen, met open vizier en in geest van verdraagzaamheid; met inachtnaam van de diverse talen en culturen hier aanwezig. Pro Brussel wil de belangen van het Brussels Gewest en alle Brusselaars behartigen.

Een efficiënt federalisme is onontbeerlijk voor Brussel

Het Belgisch institutioneel systeem is uiterst ingewikkeld en weinig efficient; het is in wezen een model met twee deelnemers, waarin de onderhandelingen tussen Vlaamse en Franstalige partijen steeds minder tot compromissen leiden. Deze compromissen houden tevens zelden rekening met de realiteit van het Brussels Gewest, zowel op sociologisch als op institutioneel vlak. De demografische, economische en sociale eigenheden van het centrale Gewest van dit land worden genegeerd, haar institutionele autonomie wordt ontkend. Haar bestuurders slagen er niet in hun stem te laten horen op federaal vlak. 20 jaar na het ontstaan van het Brussels Gewest merken we slechts een zeer beperkte vooruitgang in dossiers zoals bijvoorbeeld ruimtelijke ordening. De toestand op het vlak van werkloosheid, huisvesting en onderwijs is rampzalig.. Vervuiling en onveiligheid in de stad nemen zorgwekkend toe en beproeven de gezondheid van haar inwoners .. Het Gewest beschikt niet over de nodige hefboomen om deze toestand te verbeteren: het ontbreekt haar aan belangrijke bevoegdheden, in de eerste plaats onderwijs: onderwijs en cultuur zijn nog steeds exclusieve bevoegdheden van de Vlaamse en Franstalige Gemeenschappen, daar waar de Brusselse bevolking niet enkel bestaat uit Vlamingen en Franstaligen, verre van zelfs.

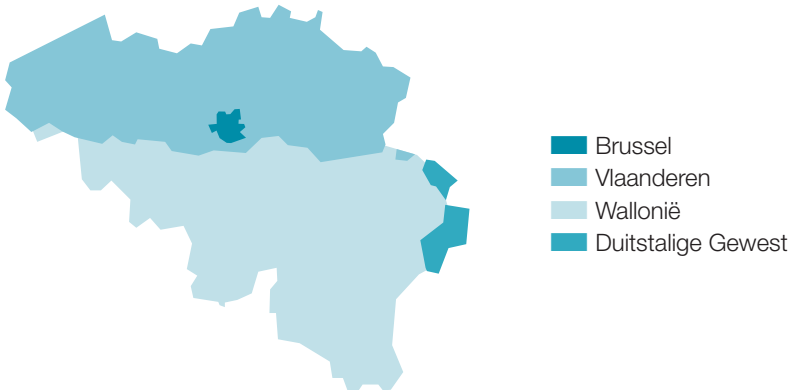
De handelingen van de twee Gemeenschappen in Brussel, uitgevoerd door het Cocof en de VGC, houden deze fictieve verdeling van Brussel tussen Vlamingen en Franstaligen in stand en dwingen de Brusselaars, met inbegrip van deze die noch het Nederlands noch het Frans als moedertaal hebben, of meer nog zij die zowel de ene als de andere taal gebruiken, tot een keuze tussen de twee Gemeenschappen (zoals blijkt uit de taalvermelding op de identiteitskaart en duidelijk aantoonbaar door de vertegenwoordiging in het Gewestelijk Brussels parlement die gescheiden worden in twee taalgroepen)

ProBruxsel wil het Brussels Gewest een toekomst bieden, en haar losmaken van de voogdij van de twee belangrijkste Gemeenschappen van dit land: Brussel is reeds te lang het slachtoffer van hun antagonisme. Daarom formuleert Pro Bruxsel volgende voorstellen voor een institutionele hervorming:

De hervorming van de federale Staat

1. Een federale staat met tweeën kan niet overleven; hun antagonisme bedreigt de stabiliteit van het land. Anderzijds kan de spreektaal op zich niet voldoen als criterium om federale entiteiten te bepalen. Pro Brussel wil de federale staat organiseren op basis van Gewestelijke entiteiten die elk op zich over alle benodigde bevoegdheden beschikken om een optimaal bestuur toe te laten, ten behoeve van al hun inwoners. **ProBrussel stelt voor dat de Belgische Federale Staat drie volwaardige Gewesten zou bevatten:** Vlaanderen, Wallonië en Brussel, of, als de Duitstaligen dit wensen: Vlaanderen, Wallonië, Brussel en de Duitstalige Gewest.

De nieuwe Belgische federale Staat: 4 Gewesten

2. **De Gemeenschappen moeten verdwijnen** en hun bevoegdheden moeten worden overgedragen aan de Deelstaten. Brussel krijgt bijgevolg de bevoegdheden over onderwijs, en over alle culturele materies en alle persoonlijke (sociale) materies die vandaag nog steeds uitsluitend worden beheerd door de Gemeenschappen of de Gemeenschapscommissies.
3. **De herverdeling van de bevoegdheden tussen de Gewesten en de Federale Staat zal gebeuren volgens het subsidiariteitsprincipe.** Dit houdt in dat bevoegdheden die vandaag door de Federale Staat worden uitgeoefend kunnen overgeheveld worden naar de Gewesten, maar ook dat bevoegdheden van Gewesten terug kunnen gaan naar de Federale Staat. Het principe van een **normenhiërarchie**, tussen federale wetten en wetten van de Deelstaten (voordien: decreten en ordonanties) zal ingevoerd worden om een coherent beleid te verzekeren.

4. **Het Federaal Parlement moet zich aanpassen aan deze nieuwe institutionele architectuur.**

ProBruxsel stelt het invoeren van een versterkt tweekamerstelsel voor bestaande uit:

- een **lage Kamer** met volksvertegenwoordigers samengesteld naar verhouding van het bevolkingsaantal van iedere Gewest, en
- een **hoge Kamer (Senaat)** met senatoren van de Gewesten en een vast aantal senatoren verkozen op basis van een federale kieskring.

Op basis van de huidige bevolkingscijfers zou **de Kamer 145** afgevaardigden bevatten die dan als volgt verdeeld worden:

82 volksvertegenwoordigers verkozen in Vlaanderen

45 volksvertegenwoordigers verkozen in Wallonië

14 volksvertegenwoordigers verkozen in Brussel

1 volksvertegenwoordiger verkozen in de Duitstalige Gewest

Wat **de Senaat** betreft zal de verdeling van de zetels worden gevoerd op een manier dat:

- a) elk Gewest voldoende gewicht heeft
- b) elk Gewest beschikt over voldoende afgevaardigden om deel te nemen aan alle opdrachten van de Senaat
- c) één federale entiteit niet de mogelijkheid heeft zijn wet de dicteren aan de andere, noch dat de Franstaligen hun voorwaarden kunnen opleggen aan de Nederlandstaligen of vice versa.

Een voorstel van zetelverdeling voor **80 senatoren** ziet er dan als volgt uit:

25 senatoren uit Vlaanderen

20 senatoren uit Wallonië

15 senatoren uit Brussel

5 senatoren uit de Duitstalige Gewest

15 senatoren uit de federale kieskring

5. Om rechtsgeldig te zijn, zullen **wetten moeten goedgekeurd worden door de meerderheid in beide kamers**. Speciale wetten en grondwetswijzigingen zullen steeds een tweederde meerderheid vereisen, zowel in de Kamer als in de Senaat.
6. **De Deelstaten handelen op soevereine wijze** en kunnen elk hun eigen kiesstelsel voor vertegenwoordigers en senatoren bepalen, met respect voor het principe van de universele kieswet en het stemgeheim (vrije bepaling van de kieskringen en van het kiesstelsel, proportioneel of meerderheid in één of twee stemronden)
7. **De voogdij over de gemeenten en provincies zal integraal overgedragen worden aan de Gewesten** die volledig autonoom kunnen beslissen over het behoud of de afschaffing ervan, inclusief wijziging van grondgebied en werking. In Brussel zullen de bevoegdheden van de gouverneur en vice-gouverneur overgedragen worden aan de Gewest Brussel en worden beide functies afgeschaft.
8. ProBruxsel vraagt geen wijziging van de taalgrens.

Het nieuwe Brussels Gewest

1. **Brussel** moet de zelfde bevoegdheden krijgen als de andere Gewesten en moet beschikken over een volledige **grondwettelijke autonomie**. Ze moet beschikken over alle bevoegdheden die op heden worden uitgeoefend door de Vlaamse en Franse Gemeenschappen: onderwijs, cultuur en persoonsgebonden (sociale) aangelegenheden.
2. **Brussel kan niet de hoofdstad zijn van een ander Gewest**. Het parlement en de regering van de Franstalige Gemeenschap zullen verdwijnen. Het Vlaams parlement en de Vlaamse regering zullen zich moeten vestigen in de hoofdstad van Vlaanderen, dewelke vrij kan bepaald worden door de Vlaamse bevolking. **Indien een consensus aanwezig is om Brussel als hoofdstad van de Federale Staat te behouden**, dan zal deze functie correct gedefinieerd en gefinancierd moeten worden in een akkoord tussen de Federale Staat en de Gewesten.

3. **Brussel blijft een tweetalig Gewest**, waar het Frans en het Nederlands de officiële talen zijn. **De beschermingsmechanismen voor de Nederlandstaligen zullen behouden of uitgebreid worden.** De tweetaligheid van de administratie moet verzekerd worden door een progressieve overgang naar tweetaligheid van alle ambtenaren. Daarnaast zal een aantal faciliteiten voor het Engels ingevoerd worden.

4. **Het Brussels Gewest zal een officieel tweetalig onderwijsnet oprichten** voor kleuter, lager en secundair onderwijs. Voor het vrije onderwijsnet zullen hogere subsidies toegekend worden als een (te bepalen) aantal lessen wordt gegeven in de twee taal. Op secundair niveau zal het onderwijzen van een derde taal of zelfs een vierde taal worden aangemoedigd.

5. **Pro Brussel wil van het Parlement van het Brussels Gewest een echt Brussels en tweetalig parlement maken.** De verdeling van de Parlementsleden in twee taalgroepen moet afgeschaft worden, maar alle politieke partijen moeten Brussels en tweetalig zijn.

Tijdens een overgangperiode die moet toelaten zich te bekwamen in de twee officiële talen, zullen de kieslijsten verplicht moeten samengesteld zijn uit zowel Nederlandstaligen als Franstaligen, met een verhouding waarbij maximaal 75% van de kandidaten tot eenzelfde taalgroep behoort. Daarbovenop zullen bij de drie eerste kandidaten van elke lijst steeds kandidaten zijn van beide taalgroepen. De twee eerste kandidaten zullen tweetalig moeten zijn. De optie van de kandidaten voor de ene of andere taal zal hun engagement tot deelname aan parlementaire taken en communicatie met het publiek in de gekozen taal of talen moeten verzekeren. Na deze overgangsfase zal elk taalonderscheid tussen individuen op administratief of politiek vlak worden afgeschaft. Deze afschaffing van partijen die taalkundig ingedeeld zijn, zal toelaten het aantal parlementsleden aanzienlijk te verminderen. **Pro Brussel wil het aantal afgevaardigden beperken tot maximaal 50.**

6. Om het Brussels parlement efficiënt te laten functioneren en om de belangen van alle Brusselaars te verdedigen, **zal het verboden zijn om gemeentelijke mandaten (burgemeester, schepen of OCMW voorzitter) te cumuleren met een gewestmandaat.** Concreet zal elke verkozene verplicht zijn te zetelen voor het laatste niveau waarvoor hij/zij is verkozen om valse kandidaturen en stemkanonnen uit te sluiten.
7. **De voorwaarden van verblijfplaats om zich verkiesbaar te mogen stellen,** zullen zowel op het vlak van de Gewest als op gemeentelijk niveau worden versterkt. Niemand zal kandidaat kunnen zijn voor gemeentelijke verkiezingen als hij (zij) niet effectief in de gemeente woonachtig is sinds minimaal drie jaar, niemand zal kandidaat kunnen zijn voor gewestverkiezingen als hij(zij) niet effectief in betreffende Gewest woonachtig is sinds minimaal vijf jaar.
8. **Ministers en burgemeesters** zullen verplicht **tweetalig** moeten zijn, **met als bewijs hiervoor hun hoedanigheid om in de twee talen te kunnen reageren op interpellaties.** Ministers zullen de eed afleggen voor het Brussels Parlement in de twee talen. De burgemeesters zullen de eed afleggen voor de minister-president in de twee talen. Hun benoeming zal voorgelegd worden door de Gemeenteraad, waarvan ze verplicht deel uit maken.
9. **Het aantal ministers voor de Brusselse regering zal vastgelegd worden op 8,** aldus rekening houdend met de nieuwe bevoegdheden van het Brussels Gewest. **Het aantal leden van ministeriële kabinetten zal op progressieve en ingrijpende wijze beperkt worden,** na voorafgaande verhoging van middelen aan de administratie.
10. **De verdeling van de bevoegdheden tussen gemeente en Gewest, evenals de gemeentegrenzen,** zullen herzien worden om een maximale efficiëntie te verzekeren bij het uitvoeren van deze bevoegdheden, in het bijzonder wat betreft mobiliteit, stedenbouw, openbare netheid en veiligheid.

11. Gezien de overdracht van alle communautaire bevoegdheden naar het Gewest, **zullen het Cocof , de VGC en het Cocom afgeschafft worden.** Het Brussels Parlement zal op soevereine wijze de budgetten en de grote lijnen bepalen van het cultuurbeleid. Ze zal het beheer in zijn geheel of gedeeltelijk kunnen delegeren naar nog op te richten instellingen. (Zie hieronder)
12. De Brusselse bevolking bestaat uit Nederlandstaligen, Franstaligen, maar ook uit personen verbonden aan **andere culturen en andere taalgroepen.** Het is van belang dat elk van deze culturen aan bod komt, gedeeld en gewaardeerd wordt in de openbare ruimte. Het Gewest Brussel zal deze diverse culturen bevorderen door erkenning en financiële ondersteuning van de organisaties die hierin actief zijn, voor zover ze een bepaald aantal leden tellen, zich organiseren en zichzelf voorzien van een representatief en democratisch bestuur. De publieke producties van deze cultuurgroepen zullen waar passend moeten begeleid worden van vertalingen in de twee officiële talen van het Brussels Gewest.
13. De financiering van het Gewest Brussel moet net zoals die van de andere Gewesten op aangepaste en aanvaardbare wijze bepaald worden, welke methode en berekening ook moge gehanteerd worden. Brussel moet een aangepaste financiering toegekend krijgen om zijn rol van metropool, federale hoofdstad en Europese hoofdstad te kunnen vervullen. De lasten van het Gewest Brussel die hiermee gepaard gaan, zowel economisch, politiek als wat betreft administratie, moeten op eerlijke wijze gedragen worden door al diegenen die hier de voordelen van genieten. Vanuit dit opzicht moet de belastingsaanslag geheft worden in functie van werkplaats en niet meer in functie van domiciliëring. In afwachting dat een staatshervorming deze maatregel kan invoeren, vraagt Pro Brussel een onmiddellijke verhoging van de financiering aan het Gewest Brussel met minimum 400 miljoen euro per jaar.
14. Wat betreft het grondgebied van het Gewest Brussel, **zijn de Brusselaars geen vragende partij voor uitbreiding of annexering;** desalnietemin zijn ze bereid om wie het Brussels Gewest wil vervoegen welkom te heten, los van het feit of dit nu Vlaams-Brabant of Waals-Brabant betreft.

15. Het goed bestuur van mobiliteit, milieubeleid, evenals ruimtelijke ordening benodigt een intense samenwerking tussen het Gewest Brussel en haar naburige gebieden.
ProBruxsel stelt voor om dit toe te wijzen aan een stedelijke gemeenschap of stedelijke metropool.